

20231129 Notulen Algemene Leden Vergadering

1. Opening en welkom | Ellen Bruins Slot

- A. Vaststellen agenda
 - a. De opmerking komt dat het prettig is als er de volgende keer bij staat of het informerend of besluitvormend is. Hier wordt gehoor aan gegeven en zal meteen in deze notulen worden verwerkt.
 - b. Jaap Hoeksema en Bouwe de Boer worden welkom geheten.
 - c. Verslag vorige ALV – wordt vastgesteld, geen vragen.

2. Bestuurszaken | Ellen Bruins Slot (informerend)

- A. Oproep nieuwe bestuursleden
 - a. We zoeken nog nieuwe bestuursleden. Andries Bouwman is geen bestuurslid meer i.v.m. zijn burgemeesterschap.
- B. Overleg Provincie om financiële situatie te verstevigen
 - a. Enerzjyhûs: om onszelf hier goed op voor te bereiden hebben we een organiseerplan opgesteld. Dit komt later, op het eind van de avond aan bod. *NB: Helaas is dit niet gelukt i.v.m. de tijd die we wilde nemen voor de vragen die er waren omtrent Energie VanOns. Als gevolg daarvan zijn er drie sessies gepland op 9, 11 en 16 januari om het hier verder over te hebben.*

3. Freonen fan Fossylfrij Fryslân | Bouwe de Boer (informerend)

- A. Bouwe de Boer stelt zich voor. Bouwe is voor vele een oude bekende, hij is inmiddels 30 jaar aan de slag in de ‘energiewereld’, werkt bij gemeente Leeuwarden en is aanjager van de Freonen fan Fossylfrij Fryslân.
- B. Bouwe de Boer vertelt dat in 2018 de Elfwegentocht heeft plaatsgevonden en hier 100.000 deelnemers aan mee hebben gedaan. In 2023 is hier een nieuwe draai aangegeven: Fryslân Bloeit. Dit is begonnen in Wergea met Wergea Bloeit in juni 2023 (<https://www.wergea.com/home/nieuws/20-diversen-nieuws/1789-20230423-wergea-bloeit-jou-it-troch>). De week bestond uit veel activiteiten, zie ook de link. Daarnaast is de energiecoöperatie van Wergea in deze week lid geworden van Ús Koöperaasje. Het was een mooi samenspel van verschillende partijen zoals lokale verenigingen, kerken, scholen en bewoners. Tijdens Wergea Bloeit is ook de BuurtBestuurders gelanceerd (<https://buurtbestuurders.nl>). Het is de bedoeling dat Wergea Bloeit volgend jaar opnieuw plaatsvindt.
- C. In 2024 wordt er, samen met Arcadia, een vervolg aan Fryslân Bloeit gegeven: “Fryslân Bloeit”. Eastermar, Grou, Akkrum en wellicht nog twee dorpen. Het doel is om in 2025 (het Arcadia-jaar) 30 dorpen te hebben die mee willen doen! Er is organisatiekracht en geld beschikbaar. Het dorp kan zelf bepalen waar zij de focus op wil leggen, er kan worden gedacht aan schoon water, biodiversiteit, cultuur etc. Het dorp bepaalt zelf wat en wanneer het plaatsvindt. Vraag van Bouwe om na te denken of je dit in jouw dorp zou willen. Je kunt je dan melden bij Bouwe de Boer via Fossylfrij Fryslân. De ervaring leert dat energiecoöperaties een belangrijke rol *kunnen* spelen in het organiseren van deze week. Ook dorpsbelangen kan hierbij worden betrokken. In Eastermar is het ‘binnengekomen’ door de energiecoöperatie, maar de bedoeling is dat het hele dorp mee gaat doen dus ook dorpsbelangen, scholen en verenigingen. Iedereen moet diens plekje krijgen in deze week! Eastermar biedt aan

dat geïnteresseerden contact op kunnen nemen met hen om meer te horen over hoe zij het aanpakken.

4. Ledenzaken | Andries Metz (informerend)

- A. Andries verwelkomt twee nieuwe leden, Westhoek Energie Coöperatie en energicoöperatie Duurzaam Wergea!
- B. Andries licht toe dat er is besloten om het lidmaatschap van coöperatie GOED af te wijzen, omdat zij nauw samenwerken met hun eigen maatschappelijke ontwikkelbureau. Wij zien dat dit mogelijk concurrentie is voor de energicoöperaties en zijn daarom tot dit besluit gekomen.
- C. Andries geeft aan dat er een pilot loopt van Univé (panelen)verzekeringen. Hierover heeft iedereen onlangs een mailtje ontvangen. Vanuit Energie Samen zijn we aan het kijken of er een betrouwbaar aanbod kan komen van verzekeraar. Bij interesse kan er contact op worden genomen met Sietse de Jong. Toegezegd dat er een herinneringsmail wordt verstuurd.
- D. Er komt een vraag over wat er gebeurd is met Ameland. Andries licht toe dat er in het verleden een hoop gebeurd is met de voormalige bemensing van het verenigingsbureau. Er wordt echter wel elk kwartaal aandacht aan besteed en er liggen fijne contacten op dit moment. Ameland is nog niet weer lid. Daarnaast is Stroomland ook geen lid meer, dit heeft onder andere te maken met het feit dat één van de bestuursleden geen wind wil. Ús Koöperaasje wil geen deuren dicht slaan met betrekking tot de energiemix.

5. FREON | Andries Metz (informerend)

- A. Door het verenigingsbureau en in de nieuwsbrief is al eerder informatie gedeeld door FREON (Friese Energie Ontwikkelingsnetwerk, <http://www.freonfryslan.frl>). FREON heeft in samenwerking met Provincie en andere partijen een onderzoek gestart naar energiehubs, oftewel het koppelen van vraag en aanbod op lokale schaal. Dat onderzoek is bijna afgerond en gaat bijna naar Provinciale Staten. Hopelijk heeft het onderzoek het effect dat er ruimte voor energiehubs gaat komen in het beleid. Ús FREON is inmiddels als coöperatie opgericht. Het bestuur bestaat uit Frans Veltman, Steef van Baalen en Andries Metz. Waarmee we ook als coöperaties een stevige positie hebben binnen FREON. Er is gekozen voor een coöperatie i.v.m. het democratisch model, ontwikkelpartij wordt uiteindelijk BV. Je kunt lid worden zonder in te leggen, als je inlegt moet je lid zijn. Dit doe je omdat je hierin gelooft!
- B. Over een aantal weken wordt een inschrijvingsronde opengesteld om financiële middelen op te halen. Personen, energicoöperaties, bedrijven gesitueerd in Friesland kunnen meedoen. FREON heeft al reeds enkele potentiële locaties in beeld. Er zijn verschillende schaalniveaus gedefinieerd in het onderzoek. We zien dat op meso-schaal, je onder de gemiddelde kostprijs van het afgelopen jaar schiet. Indien kleiner is het minder rendabel, maar heb je wel nog steeds een vaste prijs.
- C. Andries geeft antwoord op de vraag 'waarom er een aparte entiteit voor opgericht' is met dat dat in verband met de ontwikkelstructuur die erachter zit het meest logisch was, het krijgt namelijk een onderliggende BV. Daarnaast wordt de vraag gesteld waarom FREON in Utrecht is gevestigd. Andries geeft aan dat FREON gevestigd is in Friesland, maar een postadres heeft in Utrecht i.v.m. de samenwerking met de Windunie. Er wordt door één van de leden aangegeven dat dat voor de beeldvorming

wellicht minder handig/prettig is. FREON bestaat uit VWF, Windunie, FFD, Noordenwind, Ús Koöperaasje, Doarpswurk/Netwerk Duurzame Dorpen, New Energy Coalition, SDG Netwûrk Fryslân, Energie Samen en FFFFF. Het wordt ondersteund door de Friese Milieu Federatie. Aangegeven wordt dat het grotendeels gaat om kostprijs+ en daar Energie VanOns ook aan bod komt. Het is nog niet vastgelegd dat de energie via Energie VanOns gaat. Hier wil Andries wel op terugkomen. De eerste stap is ruimtelijk beleid creëren, er lijkt ook meer ruimte te ontstaan nu bedrijven geraakt worden, omdat het de economie en leefbaarheid in Friesland steeds directer raakt. Er blijft natuurlijk wel een risico aan kleven, daarom is het i.v.m. draagvlak ook gespeeld via de Staten.

- D. De rol van Ús Koöperaasje en daarmee de vertegenwoordiging van energicoöperaties in het bestuur wordt gevraagd, wel leeft de vraag hoe we deze vertegenwoordiging kunnen garanderen/borgen in het bestuur. Andries geeft aan dat we hierover na moeten denken, maar dit inderdaad een belangrijk aandachtspunt is.

6. Meerjarige ondersteuning | Andries Metz (informerend)

- A. We hebben meerjarige ondersteuning van de provincie. We zijn bezig met het Enerzjyhûs en het organiseerplan. We merken dat de relatie met de Provincie steeds beter wordt, ook door het nieuwe team. We zien tegelijkertijd ook een gat ontstaan, omdat we verwachten dat het Enerzjyhus later start dan dat onze subsidie op is.
- B. Op de vraag waarom er zo'n kritische brief geweest is van de Provincie wordt door Andries aangegeven dat daar sprake was van miscommunicatie. We hebben voornamelijk veel (en goed) contact met de ambtenaren, maar deze brief kwam van de subsidieafdeling. Er is echter positief gereageerd op onze reactie daarop.

7. Financiën | Andries Metz en Ellen Bruins Slot (Tom de Jong afwezig) (informerend)

- A. Tom de Jong, penningmeester, is helaas afwezig in verband met ziekte. Andries en Ellen hebben het overgenomen, maar gezien Tom zijn afwezigheid is wel besloten om geen besluitpunt van de financiën te maken op dit moment. Er wordt aangegeven dat er, gezien Tom zijn afwezigheid, wellicht niet volledig antwoord kan worden gegeven op alle vragen. Dit is jammer, maar helaas overmacht.
- B. In oktober waren er liquiditeitsproblemen. In overleg met de Provincie zijn de LEI-gelden eerder uitbetaald, dit heeft het liquiditeitsprobleem opgelost.
- C. Definitieve jaarrekening is bijgevoegd. Deze zal met de notulen worden gedeeld.
- D. In 2024 is terughoudend begroot.
- E. Er wordt opgemerkt dat de medewerkers wellicht niet betaald kunnen krijgen i.v.m. onvoldoende financiële middelen en dat Ús Koöperaasje erg afhankelijk is van derden. Hierbij merkt Andries op dat er nog twee betalingen van de Provincie zullen volgen, na goedkeuring van de rapportages. Daarnaast willen we gemeenten vragen om een aanvullende bijdrage.
- F. De zorgen omtrent de negatieve cijfers (en de post 'extra opdrachten subsidies') worden door verschillende leden uitgesproken, en dat op de begroting zoals deze er nu ligt het moeilijk is om positief te stemmen. Er wordt aangegeven dat er voor 2024 nog een betere begroting zal volgen om hier gezamenlijk een besluit op te nemen.
- G. Er wordt opgemerkt dat er veel gesproken wordt in termen als 'ik verwacht dat', Andries geeft aan dat we nooit zekerheid hebben tot uitbetaling bij subsidies, omdat

er altijd een tussentijdse en definitieve goedkeuring moet volgen. Dit wordt ook door ons gezien als een risico.

- H. Opgemerkt wordt dat Ús Koöperaasje aandeelhouder is van Energie VanOns en dat hier meer financiële middelen aanwezig zijn. Dit zal later aan bod komen onder agendapunt 8.
- I. Opgemerkt wordt dat wellicht werkgroepen met leden kunnen bijdragen aan het meedenken in oplossingen.

PAUZE

8. Energie VanOns | Ellen Bruins Slot en Jaap Hoeksema (informerend)

- A. Jaap geeft een presentatie. Hij vertelt dat Energie VanOns (hierna EvO) gevestigd is in Groningen, maar een noordelijk energiebedrijf is (Friesland, Drenthe en Groningen). Friesland heeft de meeste leden en coöperaties, Groningen wekt het meeste op. Jaap had graag een collega meegenomen, maar helaas lukte dit niet in verband met drukke agenda's door een steeds complexer wordende energiemarkt. Jaap heeft begrepen dat er veel vragen binnen zijn gekomen over de jaarrekening. Hij geeft aan dat iedereen was uitgenodigd voor hun ALV in juni/juli om op deze manier vragen te stellen. De leden van de leden (de leden van Ús Koöperaasje dus) kunnen aansluiten bij de ALV, zonder stemrecht, maar jullie hebben wel spreekrecht! De eerste bijeenkomst waarbij dat mogelijk was, was de bijeenkomst omtrent de lening voor de Groninger Energiekoepel. Een lening is niet een duurzame oplossing voor de koepels.
- B. In 2016 is EvO begonnen met 49 energiecoöperaties, eind 2023 zijn dat er 148. In totaal gaat er een half miljoen naar de wederverkopersvergoeding.
- C. Benoemd wordt dat de directie over de bedrijfsvoering gaat, en dat het bestuur de directie daarop kan 'afrekenen'. Niet elke beslissing omtrent de bedrijfsvoering kan langs het bestuur gaan, dat is niet de rol van een bestuur, en ook niet werkbaar. Er zijn een aantal contracten mogelijk bij EvO, de contracten vallen onder de dagelijkse bedrijfsvoering en hierover wordt niet meebeslist door het bestuur.
- D. Het modelcontract wordt gecontroleerd door de ACM. EvO is € 40.000 per jaar kwijt om de verantwoording hiervoor aan te kunnen leveren. Op 1 december leveren alle energiebedrijven hun tarieven in. Vorig jaar was EvO de laagste qua tarieven, toen hadden ze een stormloop aan klanten – dit was niet ideaal, want hierop was niet ingekocht. Op het variabel contract en coöperatief contract, zit een lager risico. Mensen kunnen hier alleen gebruik van maken als ze via een coöperatie lid worden.
- E. Daarnaast is er een dynamisch contract, hiervoor bleef de wederverkopersvergoeding in stand in 2023/2024, terwijl EvO er geen marge op heeft gehad. Dit is voor EvO een verliesgevende post. Hier is een verkenning op geweest of dit bij EvO past en daarom is dat via een tussenpersoon geregeld (geweest). Vanaf het tweede halfjaar van 2024 gaat EvO het zelf doen, als het volume groeit én het zelf wordt gedaan, wordt er meer marge verwacht.
- F. Vraag: Hoe ga je zorgen dat het administratief in orde komt, dus moeten wij doorgeven wie een dynamisch contract heeft? Antwoord: EvO kan dit niet delen, EvO is hierbij afhankelijk van jullie om dit aan te leveren. De klantenservice kan je goed uitleggen hoe dit proces werkt. Vanaf juli wordt dit proces beter ingericht, dan zijn het weer eigen klanten en dus kan het in het eigen systeem.

- G. Inkoopstrategie voor levering: Bij de verzekeringspremie heeft EvO eerder een vast bedrag afgesproken in plaats van een percentage, dit heeft in 2022 tot 5,4 miljoen resultaat gezorgd. Dit is in overleg met de koepels/het bestuur naar het eigen vermogen gegaan. Dit heeft bijgedragen aan een goede solvabiliteit, EvO zit nu op 27,4%. Het minimale percentage is 25%. Andere energiebedrijven staan onder toezicht, omdat ze hier niet aan voldoen. EvO zit daar nu net boven en dat is prettig. In 2022 is er een extra uitkering geweest naar de ec's op de wederverkopersvergoeding.
- H. Essent heeft echter het contract opgebroken vanaf juli. EvO heeft flinke kosten gemaakt, juridisch. Verwachting van deze wijziging is dat het resultaat in 2023 gehalveerd wordt. In 2024 zou dat betekenen dat EvO in de rode cijfers zou gaan komen. Gevolg van elke euro aan terug levering krijgt EvO 40 cent vergoed, maar kost 60 cent. Alle stroom die bij saldering terug geleverd wordt, heeft niet de waarde die mensen ervoor krijgen. Dit is problematiek die voor alle energiebedrijven geldt. Het is alleen wel spannend wat dit gaat doen met de energiebedrijven en hun solvabiliteit, en dus ook voor EvO. Salderen is het probleem, niet de zonneweides of windmolens. De opgewekte stroom moet gebruikt worden, daar zijn we het over eens. Salderingsregeling maakt het enkel alleen ingewikkeld. Het is allebei een uitdaging voor de gelijktijdigheid. Om dit verder uit te leggen, wordt er verderop teruggekomen op kostprijs+.
- I. Kosten salderingsregeling is 2,5 miljoen. Kosten postcoderoos zijn 462.520,00 euro. Reconsiliatieprijs is er niet meer. Jullie worden hier nog over geïnformeerd. Dit zorgt voor een vermindering in het resultaat. EvO merkt dat communicatie best wel moeilijk is, maar willen wel toelichten wat ze aan het doen zijn en waarom ze dat aan het doen zijn. Zo is er een mail uitgegaan omtrent het coöperatieve contract, waaruit niet duidelijk werd hoe en wat nou precies de bedoeling was. EvO merkt dat ze groter worden en dit écht meer aandacht vraagt. Gevraagd wordt door een lid om goed aandacht te besteden aan trouwe klanten, ook in het modelcontract, omdat er anders klanten worden verloren.
- J. Met betrekking tot klantengroei heeft EvO niet altijd evenveel aanwas vanuit de energiecoöperaties, dit is niet iets wat ze jullie kwalijk nemen – het is ook lastig én het is ook hele belangrijke binding! Het baart Jaap soms wel zorgen. EvO is dus opzoek naar interessante modellen, ze hebben nu een focus voor Local4Local en kostprijs+. EvO doet sinds kort weer een tarievenvergelijking, deze wordt gedeeld per mail – het kan interessant zijn om deze ook te delen met jullie leden. EvO kan hierbij een product vergelijken. Nadeel is dat als een klant kijkt op een site, dan spelen aanbiedingen mee en worden er soms andere contracten vergeleken. Dit kan soms zorgen voor een vertekend beeld. EvO is niet de goedkoopste, maar ook niet de duurste. Jan Koster had hier een rol in, hij is alleen gestopt bij Energie VanOns. EvO heeft wel marketingbudget nodig om nieuwe klanten te werven.
- K. Jaap maakt een begroting, en legt deze voor aan het bestuur. In het bestuur zitten drie koepels, plus drie onafhankelijke leden. De bestuursleden moeten akkoord geven op de begroting. Directie is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering. Bestuur rekent directie af op de bedrijfsvoering. Als Jaap alle coöperaties informatie geef – schriftelijk - over onze winstmarges, begroting etc., dan ligt alle bedrijfsgevoelige informatie op straat – ook voor onze concurrenten. Dit is niet wenselijk. Jullie worden wel uitgenodigd voor de ALV om mee te praten. Ik hoor dan graag al jullie vragen!

- L. Procedureel kan de samenvatting niet gedeeld worden (voorafgaand aan) de ALV. Jaap begrijpt dat dit meer context biedt, maar dit kan dus helaas niet wegens concurrentiegevoelige informatie. Accountant zegt op de ALV dat dit goedgekeurd wordt en de huidige jaarrekening is dan nog niet gedeponereerd. Dat maakt het dus lastig. De koepelvoorzitters krijgen wel de cijfers. Het is mogelijk dat met een afvaardiging van de leden van Ús Koöperaasje de cijfers voor te bereiden en door te spreken. Andries vult hierop aan dat wij toetsen op bedrijfsvoering en coöperatieve waardes, maar dat het in eerste instantie aan Jaap is om te laten zien wat er gebeurt (is). Er moet over nagedacht worden of mee laten kijken past bij deze rol.
- M. De strategie van EvO is dat afzonderlijke coöperaties hun leden EvO-energie kunnen bieden. Er wordt opgemerkt dat hierbij communicatie en transparantie heel erg belangrijk zijn – omdat dat bijdraagt aan hoe prettig het met elkaar zakendoen is.
- N. Jaap erkent dat er veel vragen spelen én dat dingen anders moeten, hiervoor is ook een werkgroep opgezet. De werkgroep heeft de taak om verbinding te creëren op een aantal thema's. Hier worden de coöperaties nog bij betrokken, de blik staat naar buiten.
- O. Het uitgangspunt van Local4Local is dat stroom uit je achtertuin structureel goedkoper zou moeten zijn dan de marktprijs, al loop je daar altijd tegen grenzen aan. EvO heeft geld gekregen om dit onderwerp te verkennen. EvO is met twee andere energieleveranciers (OM en AGEM) bezig met deze verkenning en pilots. Hier willen ze krachten bundelen en efficiënte bedrijfsvoering garanderen.
- P. Ontwikkelingen zijn onder andere, warmte, buurtbestuurders, wind (willen ze graag meer in het portfolio i.v.m. gelijktijdigheid) en groen gas. EvO heeft vanaf 2026 waarschijnlijk de verplichting om 20% groen gas te hebben, dit wordt naar verwachting kostbaar.
- Q. De uitleg met betrekking tot de saldering wordt gewaardeerd, de vraag komt of het niet interessant is om dat via energiehubs te organiseren. Jaap geeft aan dat de ontwikkelingen m.b.t. FREON en in Groningen nauw worden gevolgd. Er wordt gekeken naar wat hier de rol van EvO kan zijn.
- R. Op de vraag of er groei nodig is om de komende jaren rond te krijgen is het antwoord 'Ja!'. "Een kwart van ons resultaat halen we op elektriciteit. We moeten van het gas af. We moeten dus vier keer zoveel elektriciteit klanten hebben om een robuust bedrijf te zijn en blijven. Hier kan Local4Local en kostprijs+ een rol in spelen. De plus is de marge die je als ondernemer moet hebben, bijvoorbeeld reserves en om een bedrijf te runnen, maar kan ook worden bepaald om een positieve bijdrage te leveren aan het gebied. Via Local4Local kan je een stabiele prijs aanbieden voor 15/20 jaar, dit zorgt ook voor draagvlak."
- S. De conclusie is dat het goed gaat, maar er nog wel veel te doen is! De presentatie zal worden gedeeld zonder begroting.

9. Rondvraag | Ellen Bruins Slot

- A. Er zijn geen vragen voor de rondvraag. Ellen benoemt dat het een goed gesprek is geweest en dat ze blij is dat Jaap en Bouwe er waren. Er wordt een ALV georganiseerd voor het financiële besluit wat volgt + werksessies omtrent het organiseerplan.

10. Afsluiting formele deel ALV

11. Sessie in het kader van het organiseerplan

- A. De sessie is niet meer aan bod gekomen i.v.m. de tijd die we wilden nemen voor de vragen die er speelde bij de leden. Wel is er kort toegelicht wat de opties zijn m.b.t. de contributie, dit komt ook uitgebreid aan bod tijdens de werksessies op 9, 11 en 16 januari.
- B. Wel is kort besproken wat de mogelijkheden zijn omtrent de contributie, hieronder een korte uitwerking hiervan:
- a. Optie 1: We kunnen de contributie houden op € 250,00 per jaar. Totaal aan contributies is dan bijna € 16.000,00. Het voordeel hiervan is dat de contributie laag is. Zoals uit het concept organiseerplan blijkt zijn de kosten van het verenigingsbureau een stuk hoger. Waarschijnlijk moeten we dan dus harde keuzes maken in wat we kunnen blijven doen en wat niet.
 - b. Optie 2: We verhogen de contributie naar een vast bedrag. Het voordeel is dat we precies weten wat er binnenkomt en er weinig administratieve rompslomp is. Het nadeel is dat iedereen hetzelfde betaald, en dat energiecoöperaties met een lagere omzet in verhouding veel contributie betalen.
 - c. Optie 3: We verhogen de contributie op basis van de grootte van de energiecoöperatie (klein, middel, groot) en zoeken met elkaar een passende verdeelsleutel. Het voordeel is dat we weten hoeveel er binnen komt en de breedste schouders, de zwaarste lasten dragen. Het nadeel is dat het dan niet op omzet wordt gestoeld en er dus sprake kan zijn van een armoedeval.
 - d. Optie 4: We verhogen de contributie op basis van de behaalde omzet in het afgelopen jaar. Voordeel is dat iedereen naar rato bijdraagt, het nadeel is dat dit voor alle partijen veel administratieve lasten met zich meebrengt (kost tijd en dus geld).
 - e. Optie 5: We laten in Fryslân zien dat we met z'n alleen achter deze beweging staan én dragen daarom bij op basis van vermogen en vertrouwen, net zoals bij de kerken. We spreken samen een percentage af (eventueel gestaffeld) en doen wat we hebben afgesproken. Het voordeel is dat we het dan écht samen doen, we werken op basis van vertrouwen en er weinig administratieve lasten bij komen kijken. Het nadeel is dat Ús Koöperaasje geen zekerheid heeft over de inkomsten.